

10 Νοεμβρίου 1945

Η Αλβανία του Εμβέρ Χότζα

Με την κατάληψη της Αλβανίας από τους Ιταλούς του Μουσολίνι (7 Απριλίου 1939), στο εσωτερικό της χώρας διαμορφώθηκαν τρία μέτωπα: Των φασιστών συνεργατών και δοσίλογων που δρούσαν στα πλαίσια της στήριξης του άξονα, των βασιλοφρόνων οπαδών του εξόριστου Αχμέτ Ζόγου και εκείνων που ήταν ενάντιοι και στον φασισμό και στη βασιλεία. Ο ανταγωνισμός ανάδειξε στην πλευρά των τελευταίων την ηγετική μορφή του καθηγητή των γαλλικών, Εμβέρ Χότζα. Ένα συνέδριο (8 - 14 Νοεμβρίου του 1941) τέλειωσε με την ίδρυση του Κομμουνιστικού Κόμματος Αλβανίας και με ηγέτη του τον Χότζα. Η αντιστασιακή και αντιφασιστική του δράση ξεκίνησε στα τέλη του ίδιου χρόνου. Δώδεκα μήνες αργότερα (Δεκέμβριος 1942), δημιουργήθηκε το Εθνικό Μέτωπο των βασιλοφρόνων, που απέσπασε και τη βρετανική στήριξη. Οι δυο πλευρές (κομμουνιστές και βασιλόφρονες) συνεργάστηκαν τους πρώτους μήνες του 1943 οπότε και σχηματίστηκε μια «κυβέρνηση του βουνού». Τον Ιούλιο, διαφώνησαν, ενώ ο Χότζα είχε ήδη δημιουργήσει τον Εθνικό Απελευθερωτικό Στρατό. Ο εμφύλιος πόλεμος που ακολούθησε, κατέληξε υπέρ των δυνάμεων του Χότζα.

Η απελευθέρωση της Αλβανίας άρχισε το 1944, χωρίς εξωτερική βοήθεια. Στις 17 Μαΐου, οι παρτιζάνοι κυριεύσαν τις πόλεις Ελβασάν, Βεράτι και Κορυτσά. Στις 20 Σεπτεμβρίου, μπήκαν στο Μπιλίστε και, στις 25, στο Αργυρόκαστρο. Ως τον Νοέμβριο, ολόκληρη η Νότια και κομμάτι της Κεντροδυτικής Αλβανίας βρίσκονταν κάτω από τον έλεγχο των ανταρτών. Την 1^η Νοεμβρίου, ξεκίνησε η επίθεση εναντίον των Τιράνων. Μετά από λυσσώδεις μάχες που μετατράπηκαν στο τέλος σε οδομαχίες, η πόλη κυριεύτηκε από τους παρτιζάνους βάζοντας τέλος στη γερμανική κατοχή (20 Νοεμβρίου 1944).

Η προσωπικότητα του Εμβέρ Χότζα αρκούσε στην Αλβανία, όπου κανένας ξένος δεν ασχολήθηκε με την απελευθέρωσή της. Ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας στις 10 Νοεμβρίου 1945, ενώ οι πρώτες εκλογές (2 Δεκεμβρίου 1945) έδωσαν στο ΚΚ το 93% των ψήφων με 7% λευκά. Τον Ιανουάριο του 1946, η εθνοσυνέλευση προχώρησε στην ψήφιση νέου συντάγματος που καταργούσε την βασιλεία και καθιστούσε τη χώρα Λαϊκή Δημοκρατία

με πρόεδρο και πρωθυπουργό τον εκάστοτε γραμματέα του κομμουνιστικού κόμματος. Οι κομμουνιστές ήταν ελεύθεροι να οδηγήσουν την Αλβανία στον σοσιαλισμό πηδώντας το καπιταλιστικό σκαλοπάτι που ως τότε δεν υπήρχε. Οι ορεσίβιοι Αλβανοί εξακολουθούσαν να ζουν οργανωμένοι σε φάρες, ενώ επικοινωνία μεταξύ τους δεν υπήρχε και η χώρα παρέμενε στην κτηνοτροφική και αγροτική κατάσταση των περασμένων δεκαετιών. Το προλεταριάτο ήταν εντελώς ανύπαρκτο. Στις 14 Μαΐου 1955, η Αλβανία συνυπέγραψε τη συνθήκη για τη δημιουργία του Συμφώνου της Βαρσοβίας, του οποίου έγινε ένα από τα ιδρυτικά μέλη.

Ο Χότζα ξεκίνησε από το μηδέν. Τον Αύγουστο του 1946, μπήκαν μπροστά η νομοθετική κατοχύρωση της ισότητας των δύο φύλων, ένα σχέδιο βιομηχανικής ανάπτυξης και η αγροτική μεταρρύθμιση. Πάνω από σαράντα χρόνια αργότερα, ελάχιστα βήματα είχαν γίνει. Κυρίως, ο Χότζα φοβόταν τη Γιουγκοσλαβία, για την οποία (όχι άδικα) πίστευε ότι ήθελε να καταπιεί ολόκληρη την Αλβανία, αλλά και την Ελλάδα που αποζητούσε τη Βόρεια Ήπειρο. Η ρήξη του Στάλιν με τον Τίτο ήταν για τον Χότζα θείο δώρο. Ξεκίνησε εκκαθαρίσεις όλων των τιτοϊκών στοιχείων και μετέβαλε το κόμμα στο πιο σταλινικό της γης. Ο θάνατος του Στάλιν επέφερε και στην Αλβανία την κατανομή των εξουσιών: Ο Χότζα κράτησε τη γραμματεία του κόμματος, ενώ πρωθυπουργός έγινε ο Μεχμέτ Σέχου. Όμως, το αλβανικό ήταν το μοναδικό στην Ευρώπη κομμουνιστικό κόμμα που αρνήθηκε να καταδικάσει τη «σταλινική προσωπολατρία».

Η επαναπροσέγγιση της Μόσχας και του Τίτο ψύχρανε τις σχέσεις της Αλβανίας με τη Σοβιετική Ένωση. Ο Χότζα πλησίασε τη Λαϊκή Κίνα κι έμεινε πιστός σ' αυτήν ως τον θάνατό του, ενώ η Αλβανία μεταβλήθηκε σε κέντρο της πιο ισχυρής αντιχρυστοσοφικής πολεμικής στην Ευρώπη. Στις 12 Σεπτεμβρίου 1968, ανακοίνωσε ότι αποσύρεται από το Σύμφωνο της Βαρσοβίας.

Για 24 χρόνια (από το 1967), πρωθυπουργός ήταν ο Μεχμέτ Σέχου. Τον Δεκέμβριο του 1981, βρέθηκε νεκρός κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες. Αρχηγός του κράτους από το 1982, ο Ραμίζ Αλία διαδέχτηκε και τυπικά τον Εμβέρ Χότζα μετά τον θάνατό του (1985), χωρίς να αλλάξει γραμμή. Η θύελλα του 1989 έφτασε στην Αλβανία με τρία χρόνια καθυστέρηση (1992).

461: Πεθαίνει ο Λέων Α' ο Μέγας, πάπας από το 440. Είναι αυτός που έπεισε τον Αττίλα να

μην κυριεύσει τη Ρώμη. Το 1754, ο πάπας Βενέδικτος ΙΔ', τον ονόμασε επισήμως «σωτήρα γιατρό της εκκλησίας».

1836: Ο βασιλιάς Όθων παντρεύεται την πριγκίπισσα Αμαλία.

1871: Γεννιέται ο Βρετανός πολιτικός, Ουίνστον Τσόρτσιλ. Έγινε πρωθυπουργός το 1940 και αποκλήθηκε «πρωθυπουργός της Νίκης». Πέθανε στις 24 Ιανουαρίου 1965.

1928: Στέφεται αυτοκράτορας της Ιαπωνίας ο Χιροχίτο. Είχε γίνει αρχηγός κράτους και ονομάστηκε αντιβασιλέας το 1920, όταν ο πατέρας του αρρώστησε. Ευνόησε τον ιαπωνικό ιμπεριαλισμό, συμμάχησε με τον Χίτλερ ως τρίτος κρίκος του άξονα Βερολίνου – Ρώμης – Τόκιο και ενέκρινε την επίθεση εναντίον του Περγλ Χάρμπορ, το 1941. Είδε τις ατομικές βόμβες να εξαφανίζουν τη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι αλλά ο ίδιος επιβίωσε, μοναδικός από τους τρεις εταίρους που παρέμεινε στην εξουσία. Κυβέρνησε μέχρι το θάνατό του το 1989.

1938: Πεθαίνει ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, πρώτος πρόεδρος της Τουρκίας από το 1923 και ιδρυτής του σύγχρονου λαϊκού κράτους. Είχε γεννηθεί το 1880 στη Θεσσαλονίκη.

1982: Πεθαίνει ο Λεονίντ Μπρέζνιεφ, ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης από το 1964. Γεννήθηκε το 1906.

1989: Γκρεμίζεται το Τείχος του Βερολίνου, μήκους 27,9 μιλίων, σύμβολο του Ψυχρού Πολέμου για 28 χρόνια.

1989: Μετά από 35 χρόνια στην εξουσία, ο Τεοντόρ Ζίβκοφ εγκαταλείπει την ηγεσία της Βουλγαρίας και την αρχηγία του εκεί Κομμουνιστικού κόμματος.

1995: Οι πρόεδροι της Βοσνίας, Αλία Ιζετμπέκοβιτς, και της Κροατίας, Φράνζο Τούτζμαν, σε συνομιλίες οι οποίες συντονίζονταν από τις ΗΠΑ, συμφωνούν στην λήξη του τετράχρονου πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία.

2008: Η κυβέρνηση ανακοινώνει τη διαγραφή Τατούλη από την Κοινοβουλευτική ομάδα της ΝΔ μετά από τη χτεσινή συνέντευξή του στο Έθνος, ενώ ο ίδιος δηλώνει ότι δεν πρόκειται να παραιτηθεί από βουλευτής.

2011: Μετά την παραίτηση του Γιώργου Παπανδρέου από την προεδρία της κυβέρνησης, ο εξωκοινοβουλευτικός οικονομολόγος και ακαδημαϊκός Λουκάς Παπαδήμος αναλαμβάνει νέος πρωθυπουργός της χώρας, με τη στήριξη ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΛΑΟΣ.

2013: Η συγκυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ επιβιώνει από την πρόταση μομφής του Συνασπισμού με 153 ψήφους. Η βουλευτής Θεοδώρα Τζάκρη του ΠΑΣΟΚ ψηφίζει υπέρ της μομφής και διαγράφεται από το κόμμα.

2015: Πεθαίνει σε ηλικία 97 χρόνων ο πρώην καγκελάριος (1974 – 1982) της Δυτικής Γερμανίας και ιστορικό στέλεχος του Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, Χέλμουτ Σμιτ. Είχε γεννηθεί στο Αμβούργο τον Δεκέμβριο του 1918.

Η 10^η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

10 Νοεμβρίου 1667

Η «Ανδρομάχη» του Ρακίνα

Με μονάρχη της τον «βασιλιά Ήλιο», Λουδοβίκο ΙΔ', η Γαλλία ζούσε τον χρυσό αιώνα της. Ρακίνας, Λαφοντέν, Λα Ροσφουκό, Λαμπριγιέρ, Μπουαλό, Περό, Καρτέσιος, Ζαν Μπατίστ Λουλί πρόσφεραν αφειδώς τους καρπούς του πνεύματός τους. Ήταν 10 του Νοέμβρη του 1667, όταν ο Ρακίνας (1639 - 1699) δημοσίευσε το αριστούργημά του, την τραγωδία «Ανδρομάχη», εισάγοντας νέα τάση στην αφήγηση: Ο ρεαλισμός αντικατέστησε τον ηρωισμό. Το έργο τοποθετείται στην Ήπειρο, μετά τον Τρωικό πόλεμο. Γιος του Αχιλλέα, ο Νεοπτόλεμος αγαπά απελπισμένα την υπερήφανη σκλάβα του, χήρα του Έκτορα, Ανδρομάχη και αρνιέται τον έρωτα της μοναχοκόρης του Μενέλαου, Ερμιόνης, την οποία έχει ερωτευτεί ο Ορέστης, γιος του Αγαμέμνονα. Έρωτες χωρίς αντίκρισμα, δύναμη, εκφοβισμοί και εκβιασμοί αναδύονται από τα κατάβαθα της ψυχής των ηρώων. Χαρακτήρες που ζουν στην αβεβαιότητα, τον εγωισμό και το ανόσιο συναίσθημα. Στο τέλος, μόνο η Ανδρομάχη επιβιώνει μέσα από τον κύκλο του αίματος και της τρέλας. Το έργο γνώρισε τεράστια επιτυχία που συγκρίνεται μόνο με εκείνη του «Ελ Σιντ» που ο Κορνέιγ είχε παρουσιάσει μια γενιά νωρίτερα.

1483: Γεννιέται ο Μαρτίνος Λούθηρος. Στις 31 Οκτωβρίου 1517, έφερε το θέμα της πώλησης συχωροχαρτιών από τον πάπα σε δημόσια συζήτηση, αναρτώντας στην εκκλησία της Βυρτεμβέργης τις περίφημες 95 θέσεις. Τρεις μήνες αργότερα, η Ευρώπη είχε χωριστεί σε καθολικούς και διαμαρτυρόμενους. Πέθανε το 1546.

1493: Γεννιέται ο Ελβετός αλχημιστής και γιατρός, Παράκελσος (Θεόφραστος Μπομπάστους φον Χόχενχαϊμ). Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εισαγωγή της χημείας στην ιατρική. Πέθανε το 1541.

1667: Ο Ιωάννης Ρακίνας (1639 - 1699) δημοσιεύει την τραγωδία του «Ανδρομάχη».

1759: Γεννιέται ο Γερμανός δραματουργός και ποιητής, Γιόχαν Κριστόφ Φρίντριχ φον Σίλερ («Δον Κάρλος», «Οι ληστές» καθώς και το ποίημα «Ωδή στη χαρά», το οποίο ενέπνευσε στον Μπετόβεν την Ενάτη Συμφωνία του). Πέθανε το 1805.

1862: Εγκαινιάζεται το θέατρο Μαρίνσκι (κατοπινό Κίροφ) στην Πετρούπολη, με παγκόσμια πρώτη της όπερας «Η δύναμη του πεπρωμένου», του Βέρντι.

1919: Γεννιέται ο Μιχαήλ Καλάσνικοφ, Ρώσος μηχανικός και σχεδιαστής του όπλου ΑΚ-47 που φέρει το όνομά του.

1925: Γεννιέται ο Ουαλός ηθοποιός θεάτρου και κινηματογράφου, Ρίτσαρντ Μπάρτον. Παντρεύτηκε και πήρε διαζύγιο από την Ελιζαμπεθ Τέιλορ δύο φορές.